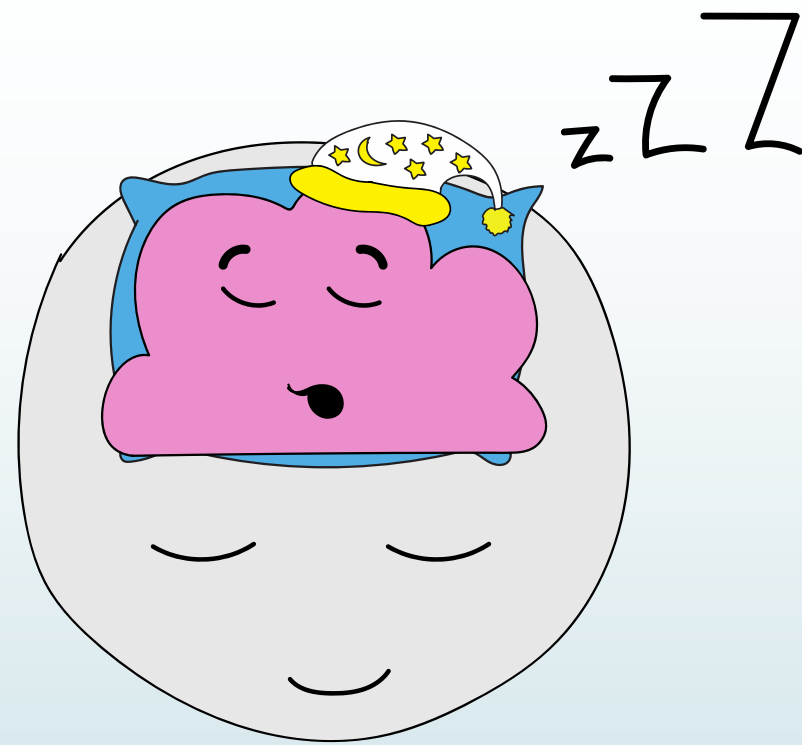
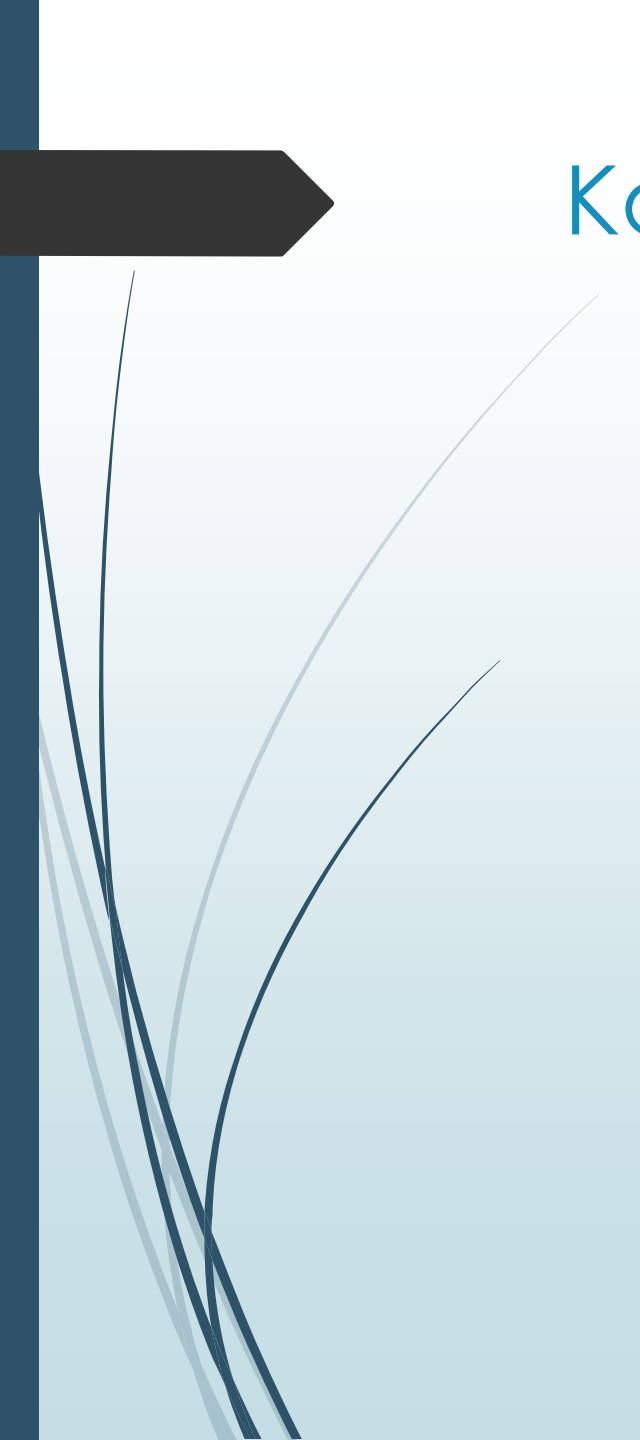

Kas vyksta mūsų smegenyse kai miegame?

Laura Bojarskaitė, Oslo Universitetas, 2021-02-22

Paskaita Lietuvos mokslų akademijos (LMA) skyriaus „Mokslininkų rūmai“ ir LMA Jaunosios akademijos (LMAJA) organizuojamam ciklui „Mokslo žinių dienos“.

Ką šiandieną pasakosiu

- **Miego svarba mūsų sveikatai**
- **Kuo skiriasi miegančios smegenys nuo nemiegančių?**
- **Kas vyksta smegenyse miego metu?**
 - Prisiminimų išrūšiavimas
 - Naujos informacijos išsaugojimas
 - Toksiškų medžiagų pašalinimas
- **Miego įdomybės**
 - Sąmoningas miegas
 - Miegas puse smegenų

Miegas – evoliucinė klaida???

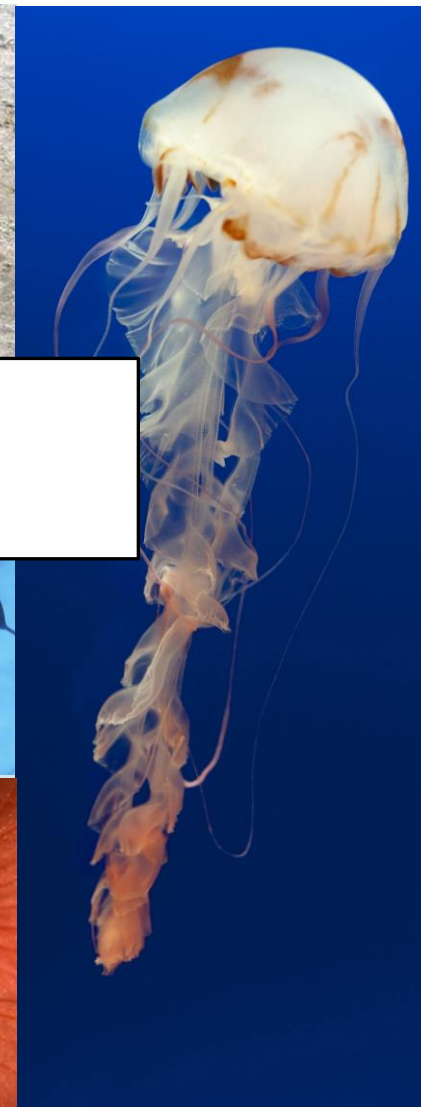
LENGVAS
GROBIS!

LAIKO
ŠVAISTYMAS!

STARECAT.COM cal Cat

Ir vis tik miega visi – net tie, kurie neturi smegenų!...Kodėl?

IŠVADA

MIEGAS SUPERMEGATURBO SVARBUS

Miegas svarbus...viskam?

TRUMPALAIKIS NEIŠSIMIEGOJIMAS

NUOVARGIS

EMOCINIS NESTABILUMAS

SUNKU SUSIKAUPTI

SUNKU PRISIMINTI

NERIMAS

HALIUCINACIJOS

ILGALAIKIS NEIŠSIMIEGOJIMAS

↑ VĖŽIO RIZIKA

↑ SVORIS
300 kcal/dieną

↓ IMUNITETAS: lengviau užsikrečiama, mažesnis vakcinų efektyvumas, mažiau apsauginių ląstelių ir molekulių

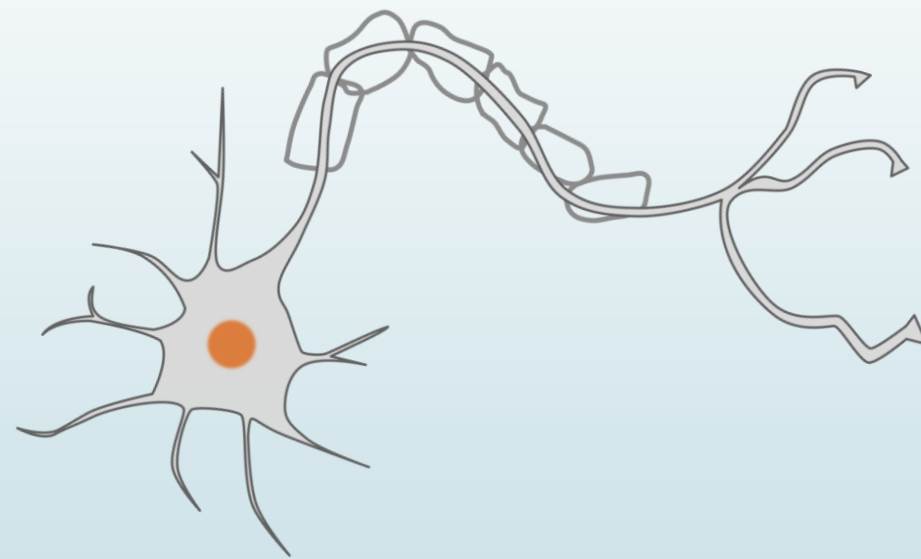
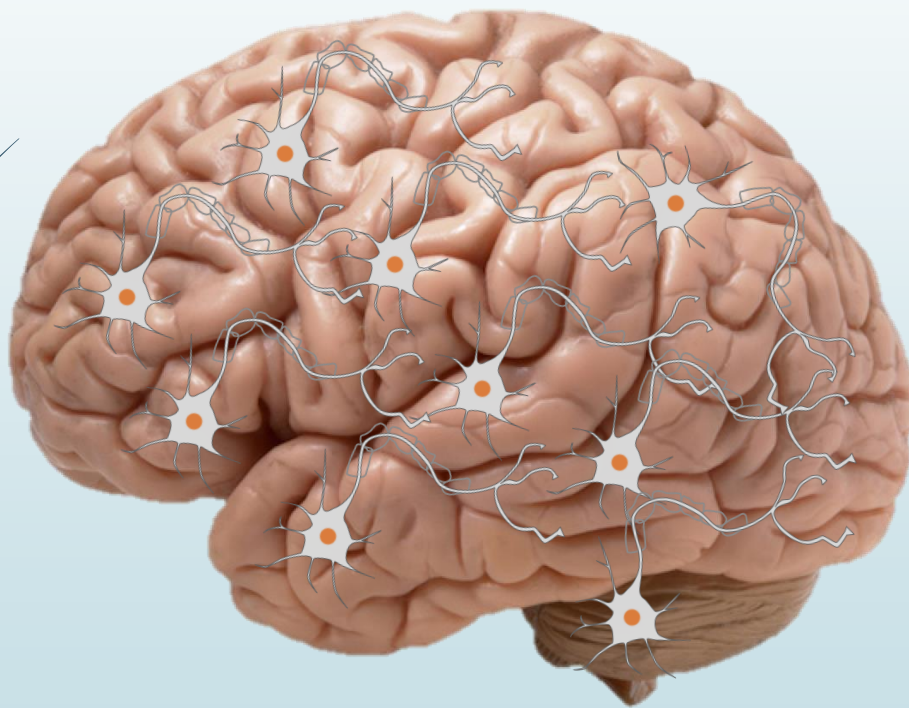
↑ ŠIRDIES LIGŲ RIZIKA

↑ KRAUJOSPŪDIS

Kas vyksta smegenyse kai miegame?

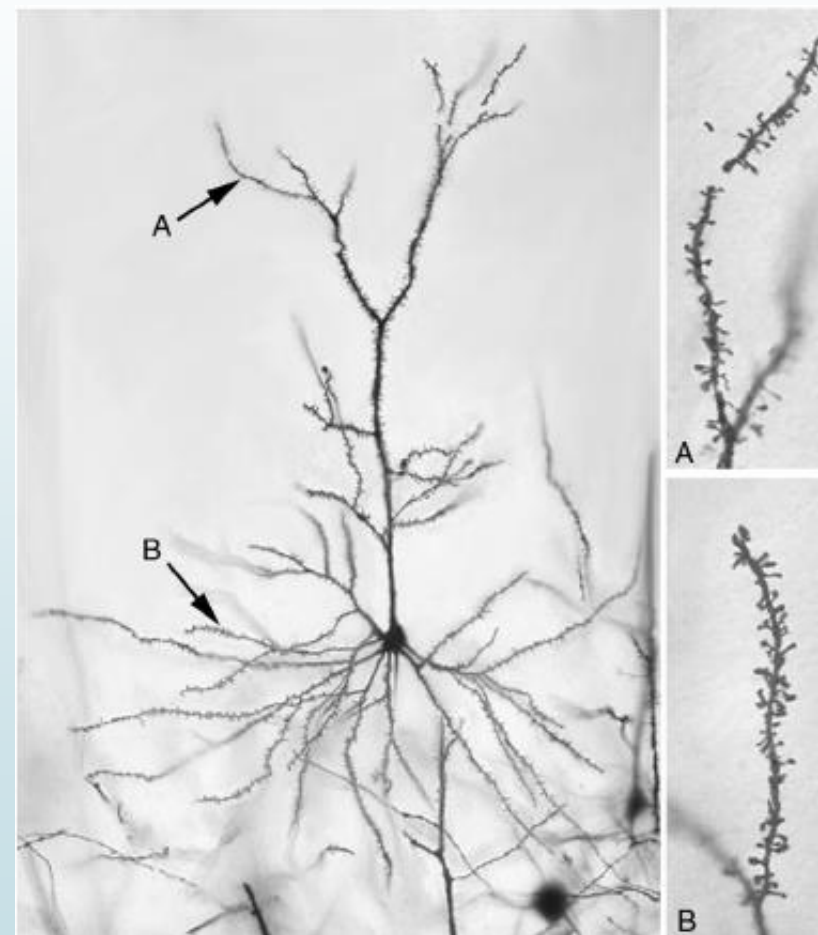
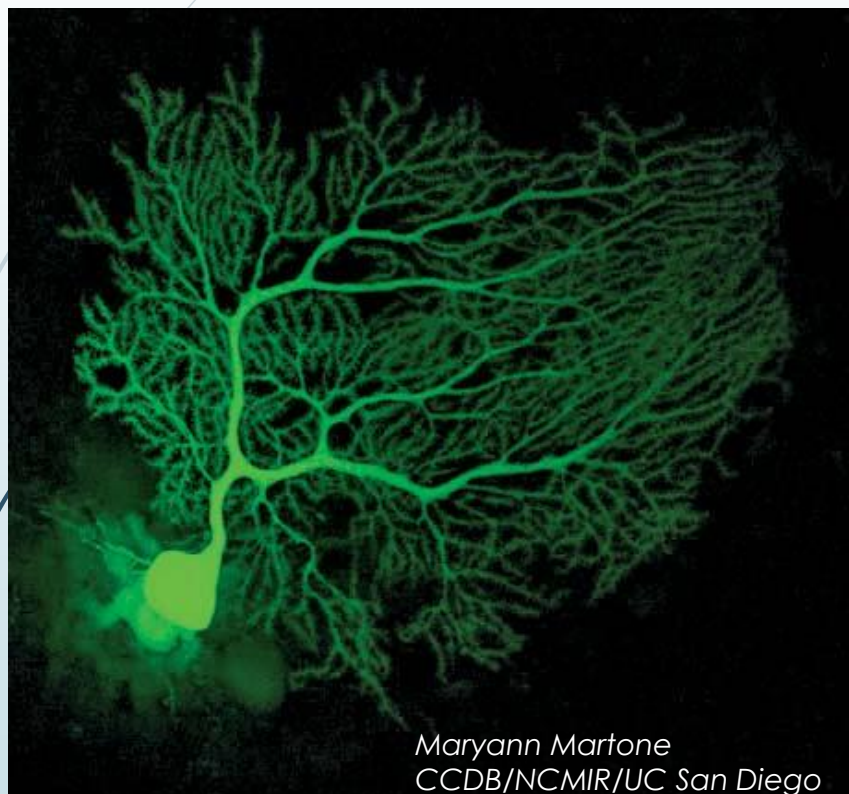
Smegenys sudarytos iš bilijonų mikroskopinių smegenų ląstelių – neuronų

1/50 milimetro

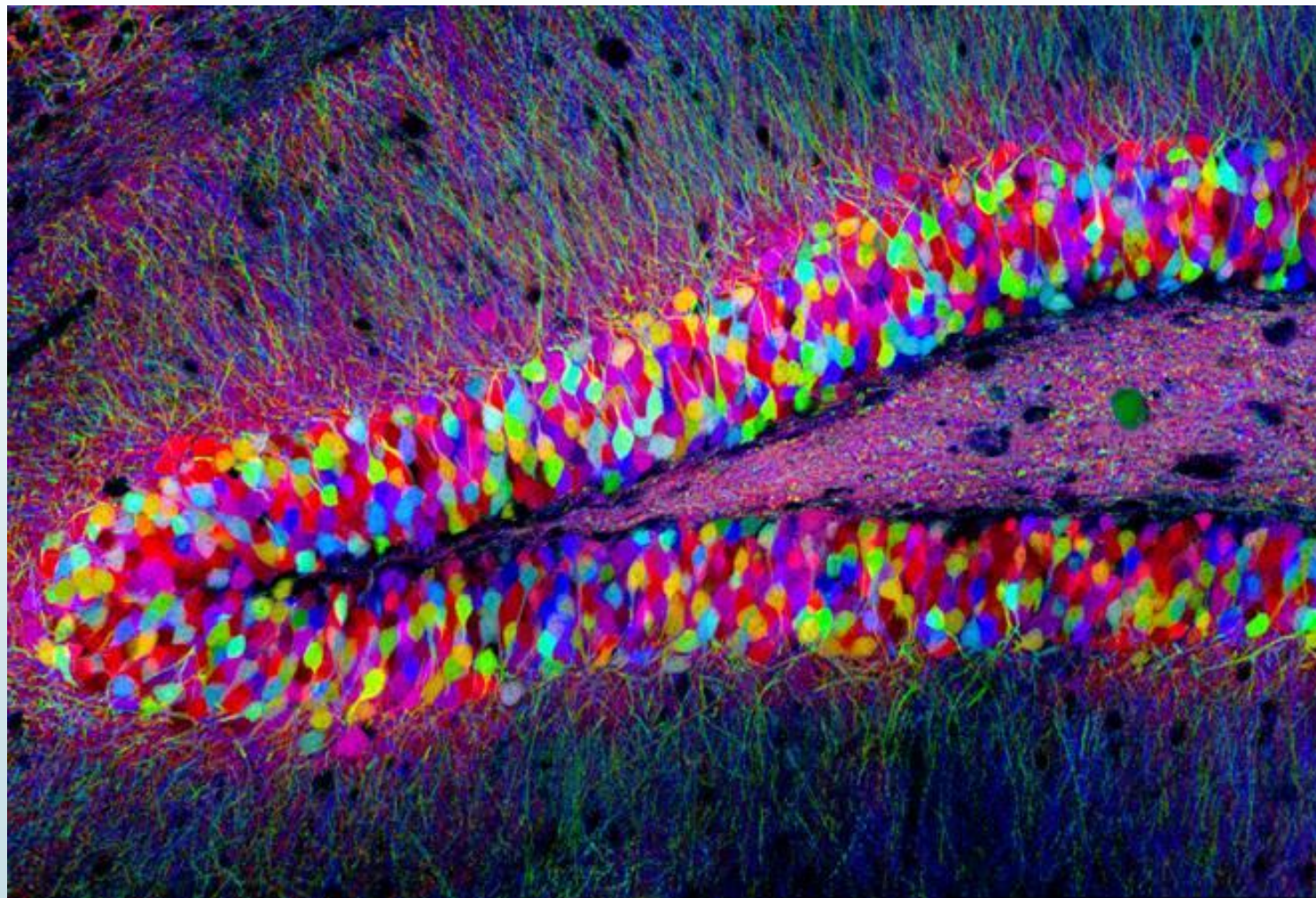
*Yra ir kitų tipų ląstelių

Neuronai – tikrai īspūdingai gražūs

Principles of neuroplasticity and behavior
Kolb&Gibb

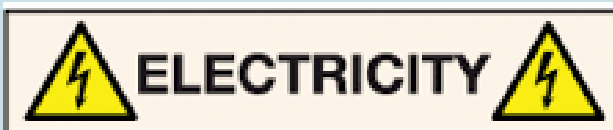
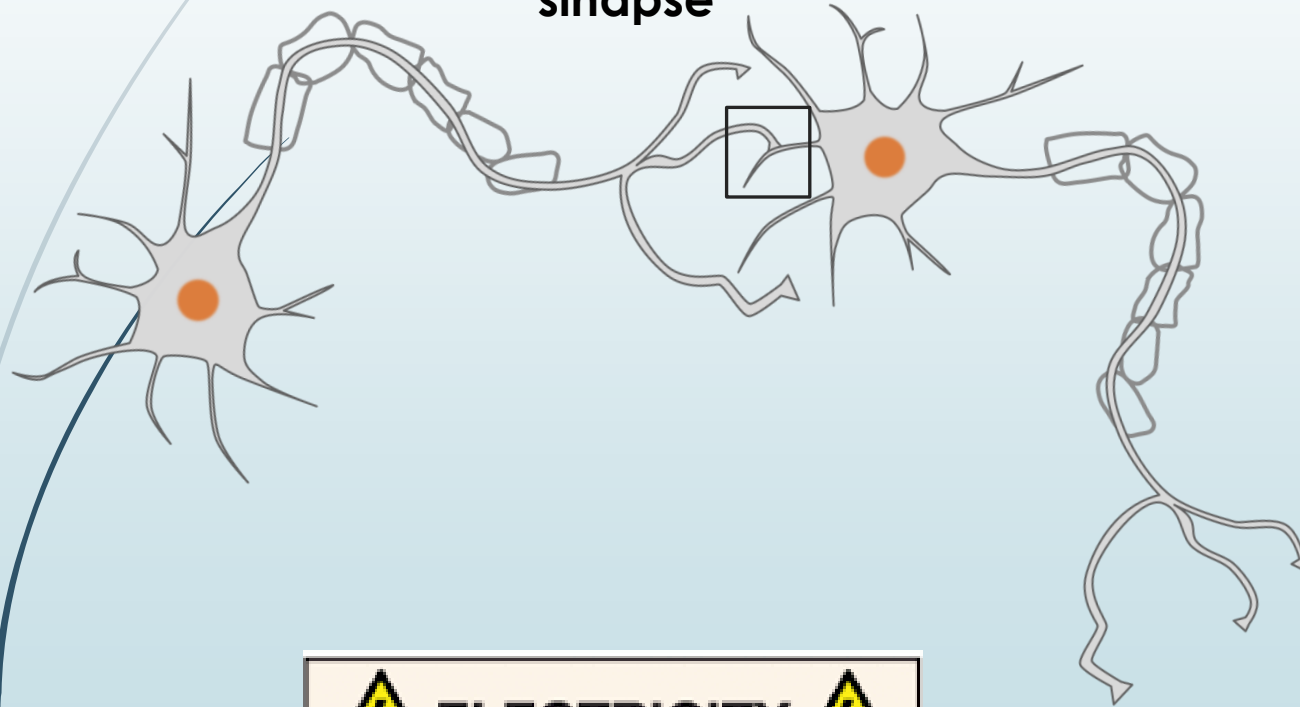
Brainbow – smegenų ląstelių vaivorykštė

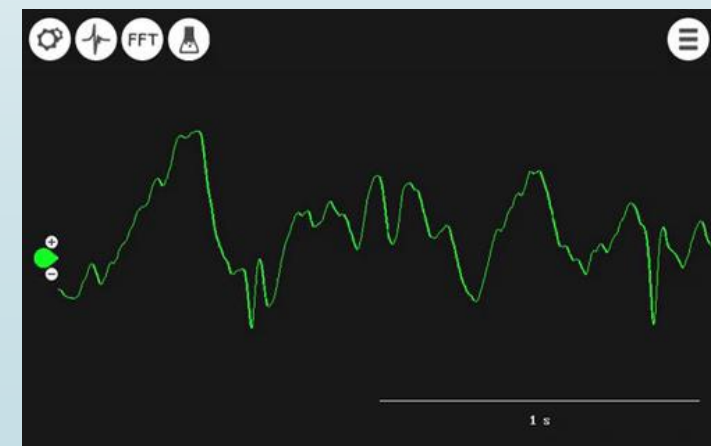
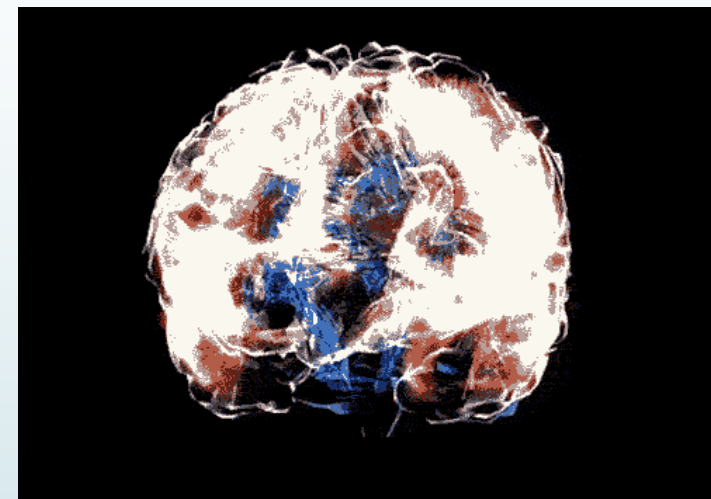
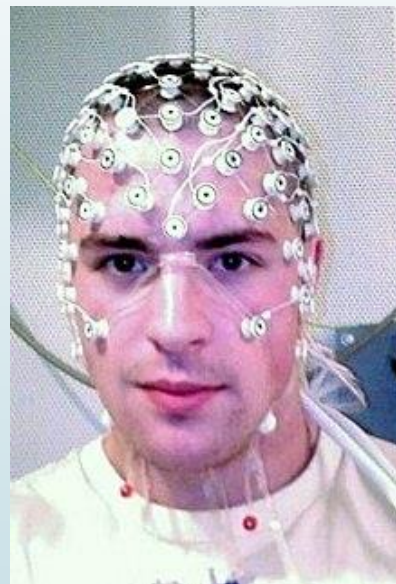
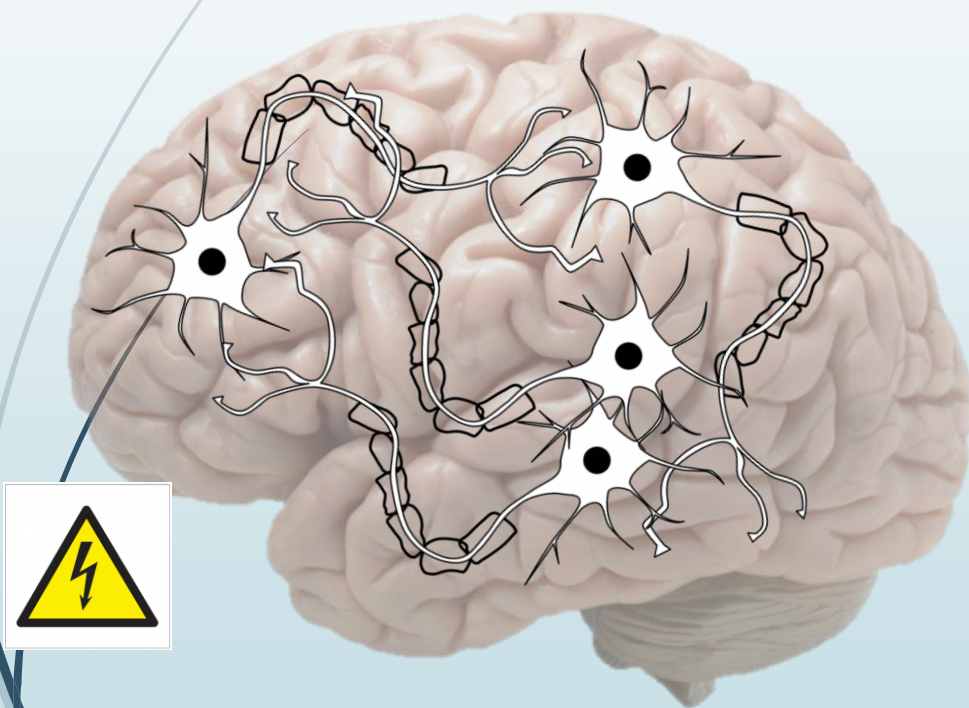
Tamir Weissman, Harvard University, CellPress

Neuronų elektriniai pokalbiai

Jungtis tarp neuronų
sinapsė

Elektroencefalografija (EEG) smegenų ląstelių elektrinių pokalbių pasiklausymai

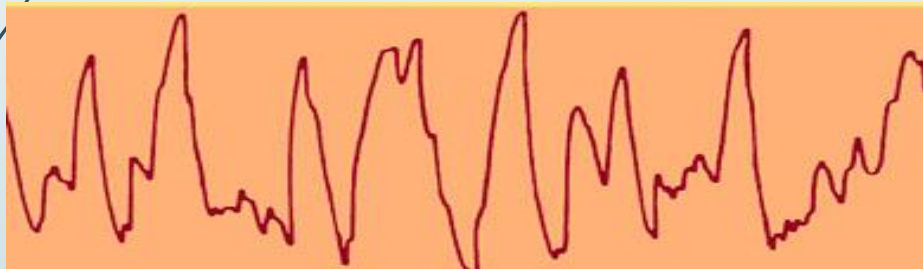

Prabudusios ir miegančios smegenys

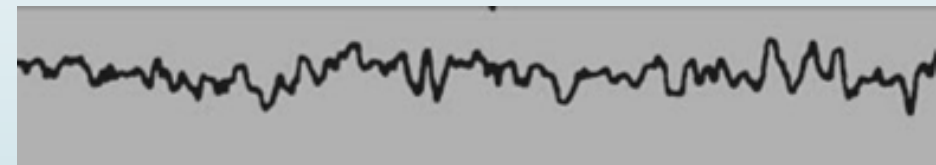
NEMIEGANTIS ŽMOGUS

LĖTASIS MIEGAS
(SLOW WAVE SLEEP)

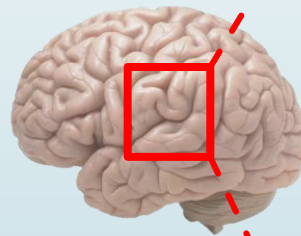

GREITASIS / PARADOKSINIS MIEGAS
(RAPID EYE MOVEMENT SLEEP)

Miegas išrūšiuoja ir išsaugo prisiminimus

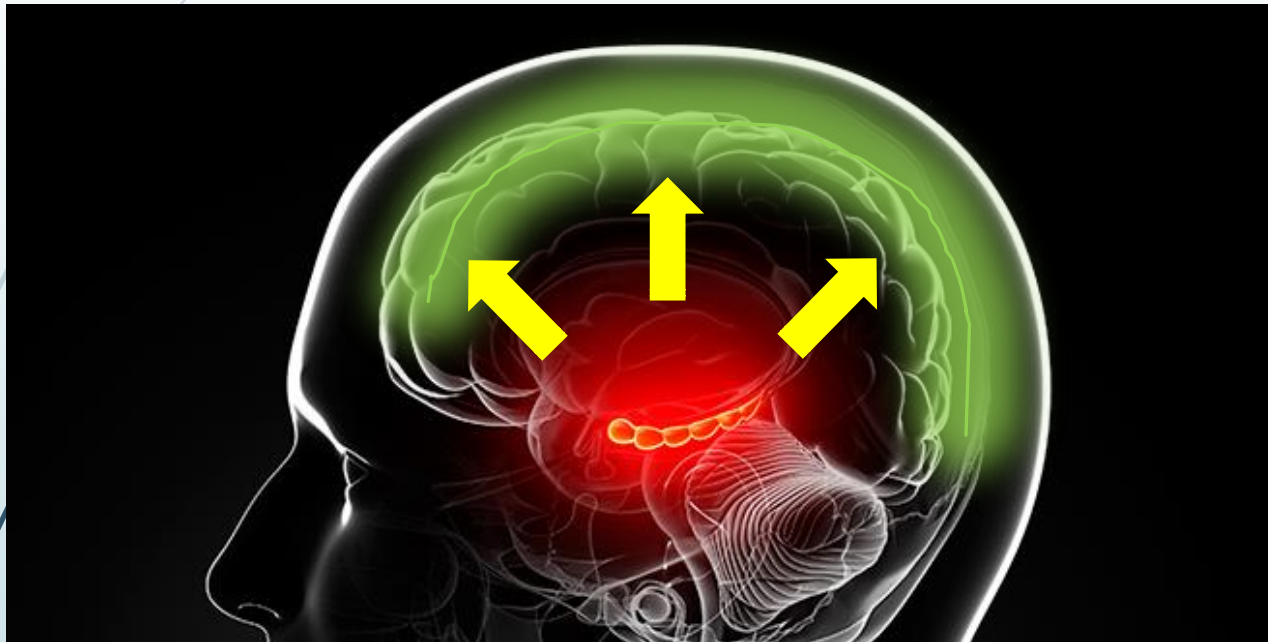
DIENĄ NĖRA LAIKO NUSPRĘSTI KAS
SVARBU IR KĄ REIKTŲ PRISIMINTI ILGAM!

NAUJI PRISIMINIMAI – NAUJOS JUNGTYS
TARP NEURONŲ – LAIKINAI SANDĖLIUOJAMI
TRUMPALAIKĖJE ATMINTYJE

Miegas išrūšiuoja ir išsaugo prisiminimus

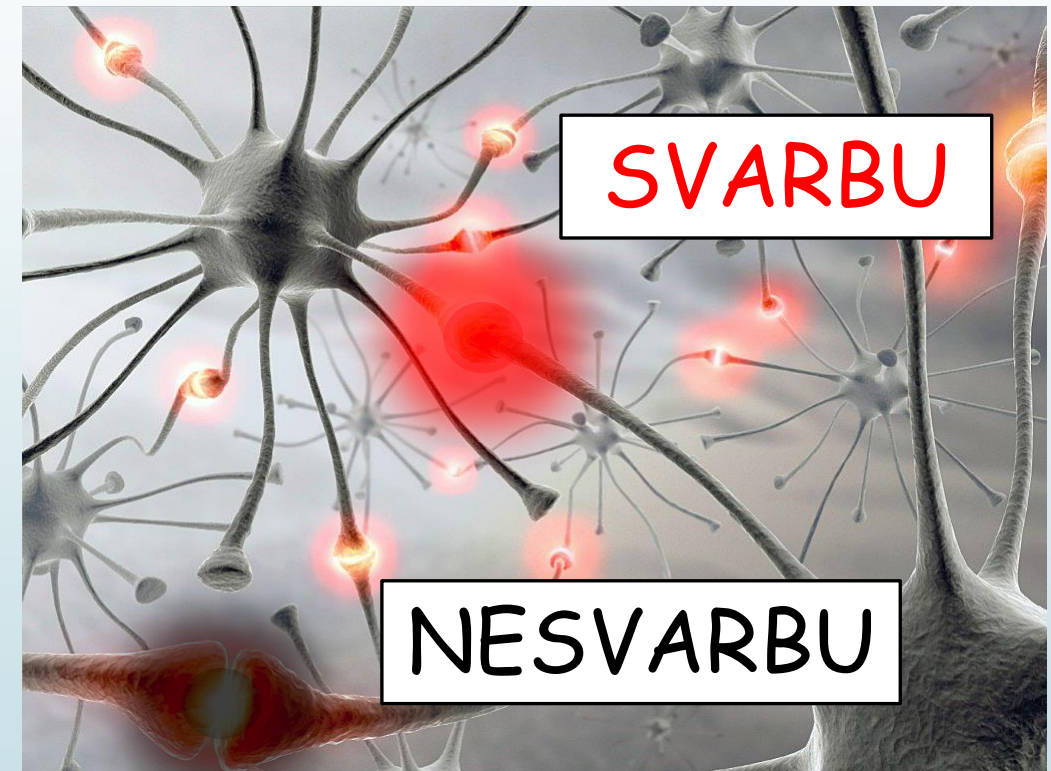
HIPOKAMPAS
TRUMPALAIKĖ ATMINTIS

MIEGAS
MYGTUKAS "IŠSAUGOTI"

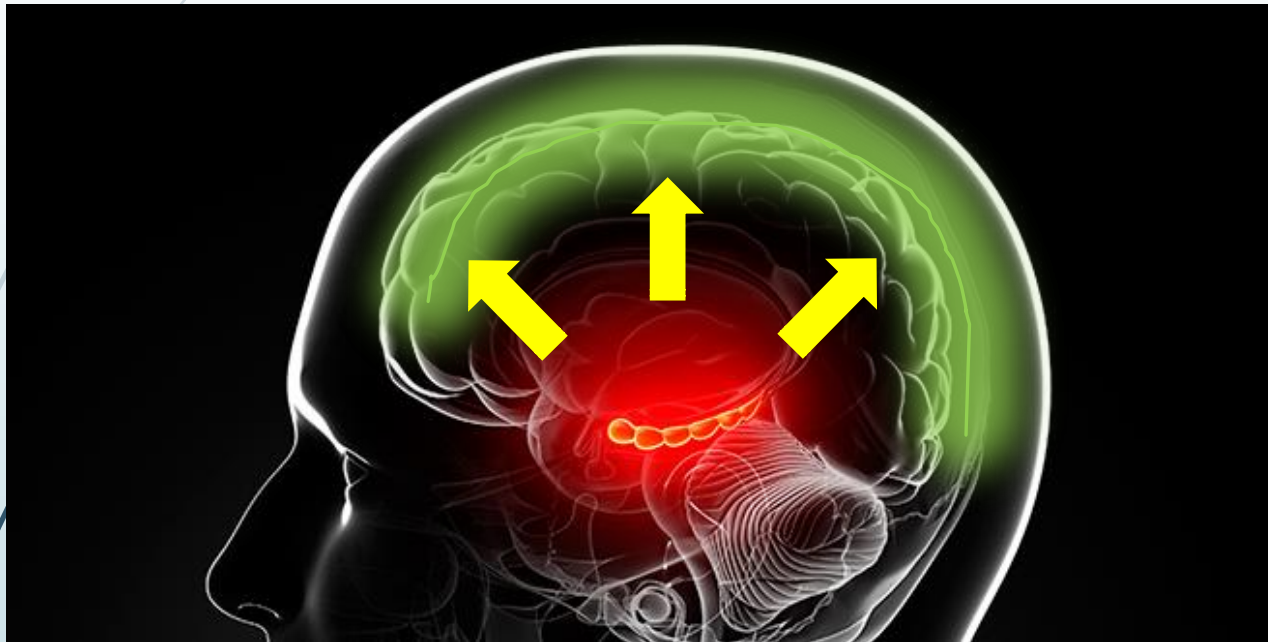
SMEGENŲ ŽIEVĖ
ILGALAIKĖ ATMINTIS

Miegas išrūšiuoja ir išsaugo prisiminimus

Smegenys – ne beribės, negali visko išsaugoti!

Miegas išrūšiuoja ir išsaugo prisiminimus

HIPOKAMPAS
TRUMPALAIKĖ ATMINTIS

MIEGAS
MYGTUKAS "IŠSAUGOTI"

SMEGENŲ ŽIEVĖ
ILGALAIKĖ ATMINTIS

Miegoti reikia norint prisiminti ir padaryti vietos naujiem prisiminimam!

"Man niekas nebetelpa į galvą"

"Man niekas nebetelpa į galvą"

HIPOKAMPA

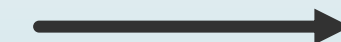
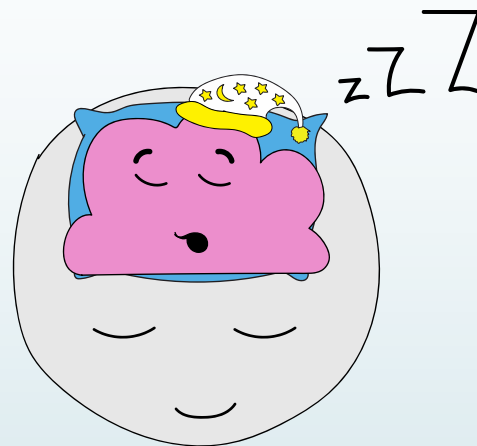

Miegas “išvalo” smegenis nuo biologinių šiukšlių susijusių su neurodegeneracinėmis ligomis

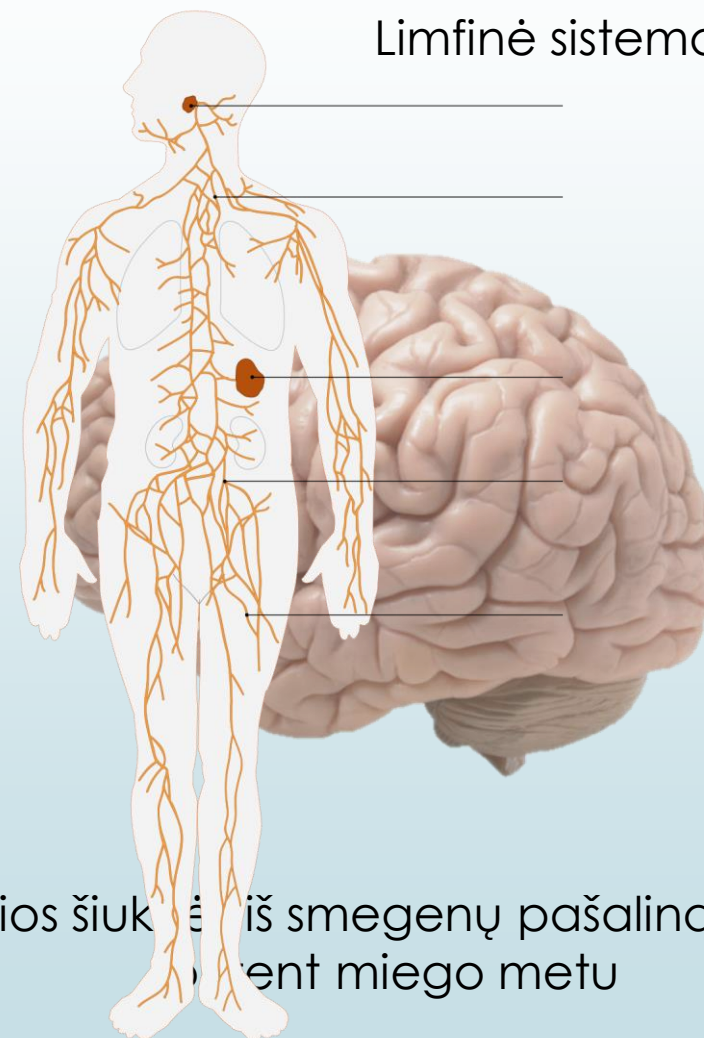

Biologinės šiukšlės
Pašaliniai produktai, toksinai

**Nepašalintos šiukšlės užkemša
audinius ir sukelia ligas**

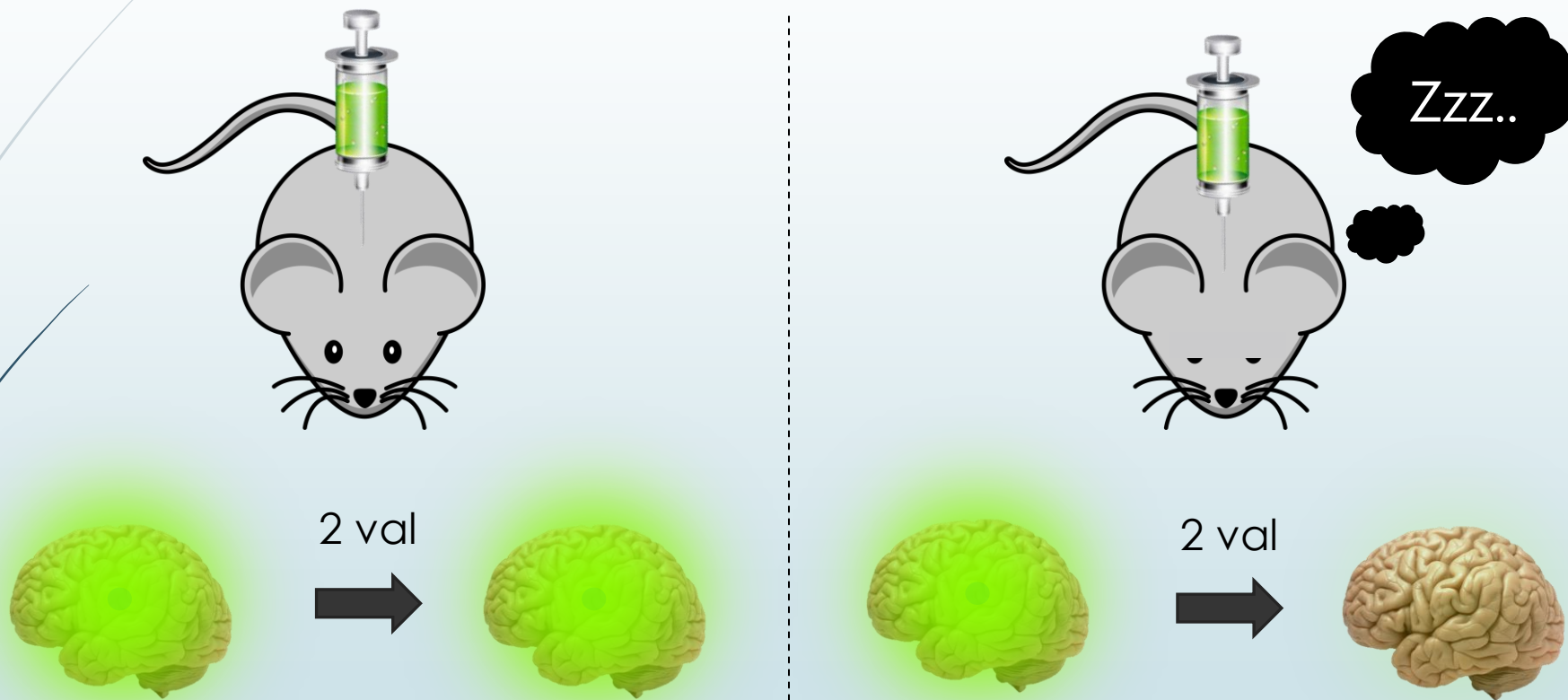

Limfinė sistema

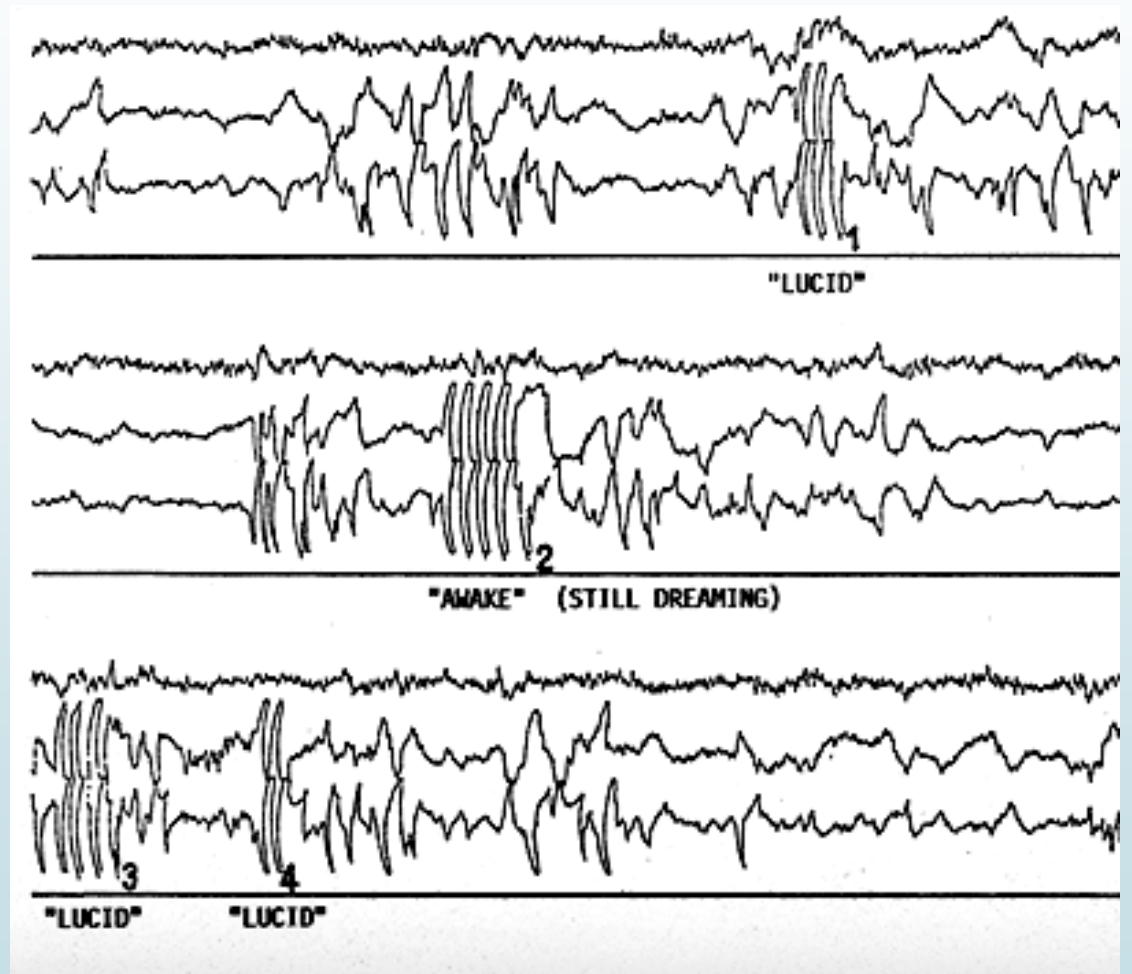
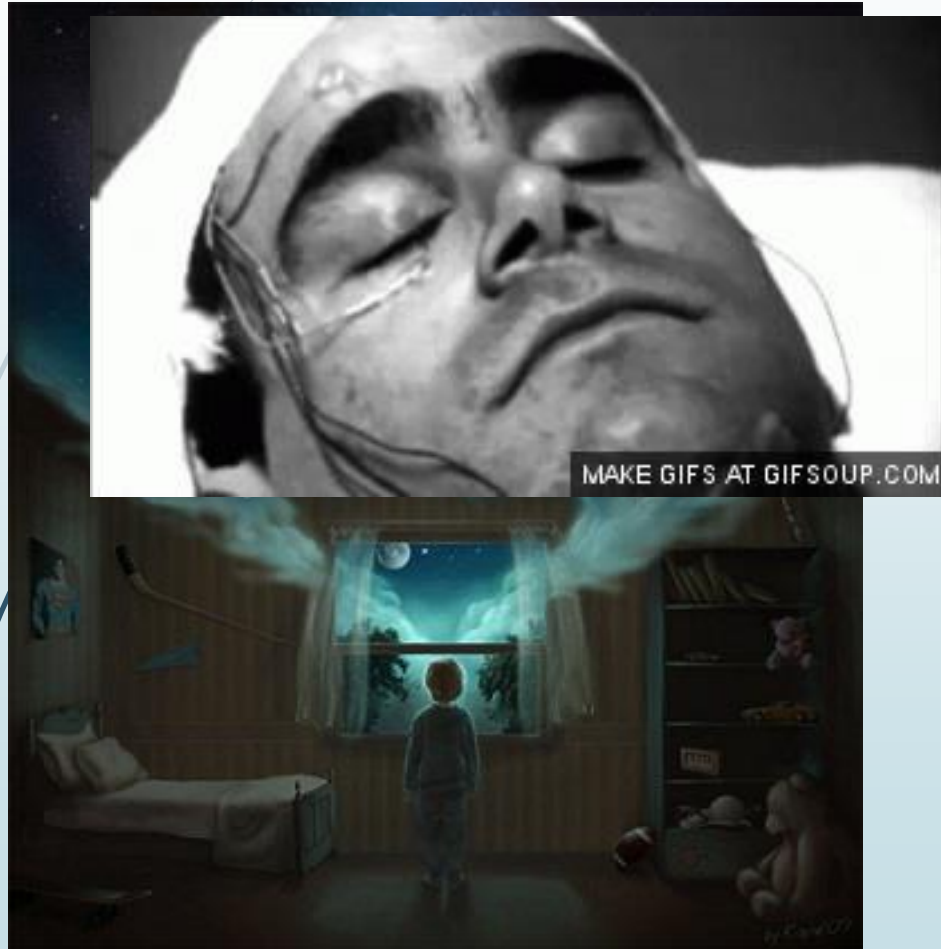
Šios šiukšlės iš smegenų pašalinamos
tik miego metu

Miegas plauna smegenis

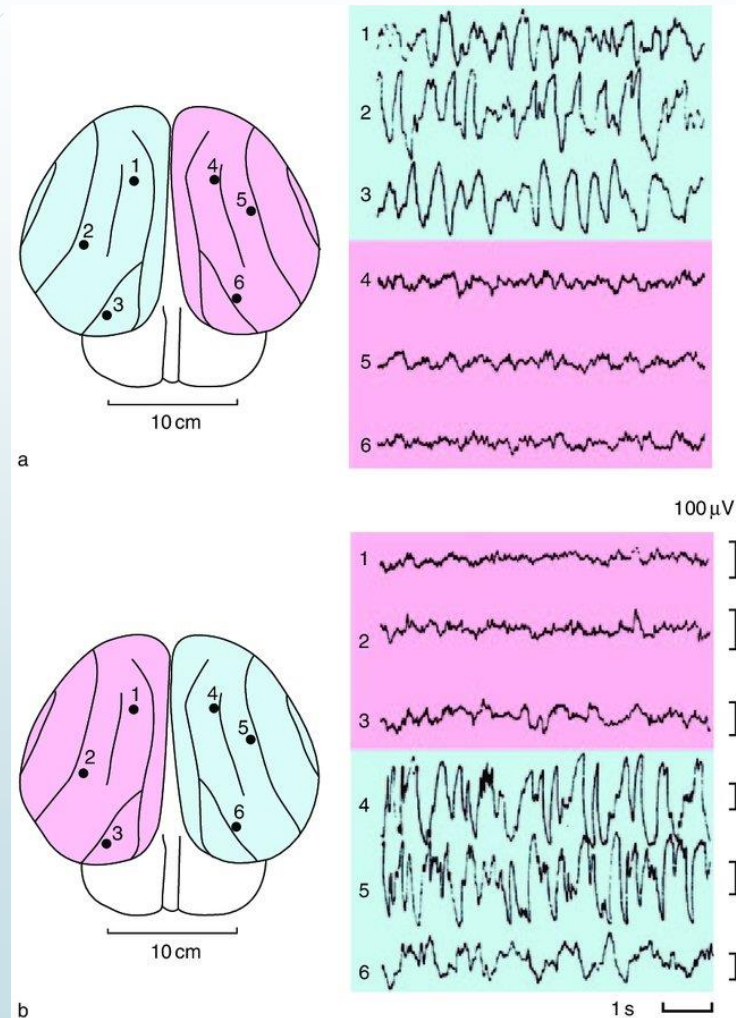

+Daugybė tyrimų žmonėse

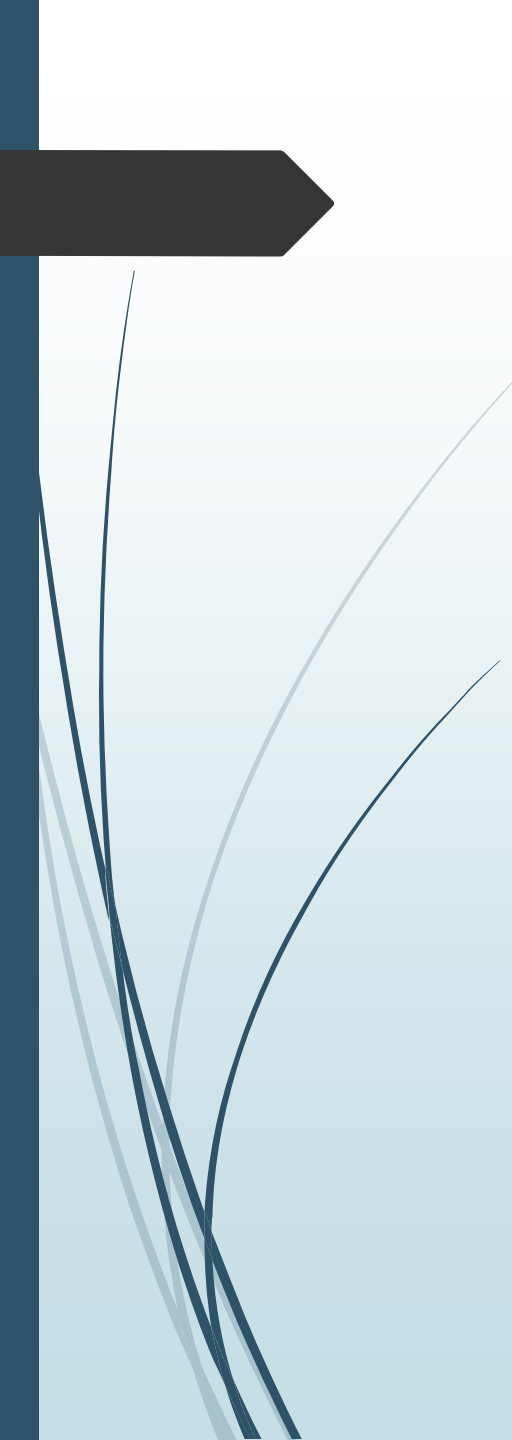
Sąmoningas sapnavimas (lucid dreaming)

Miegas puse smegenų

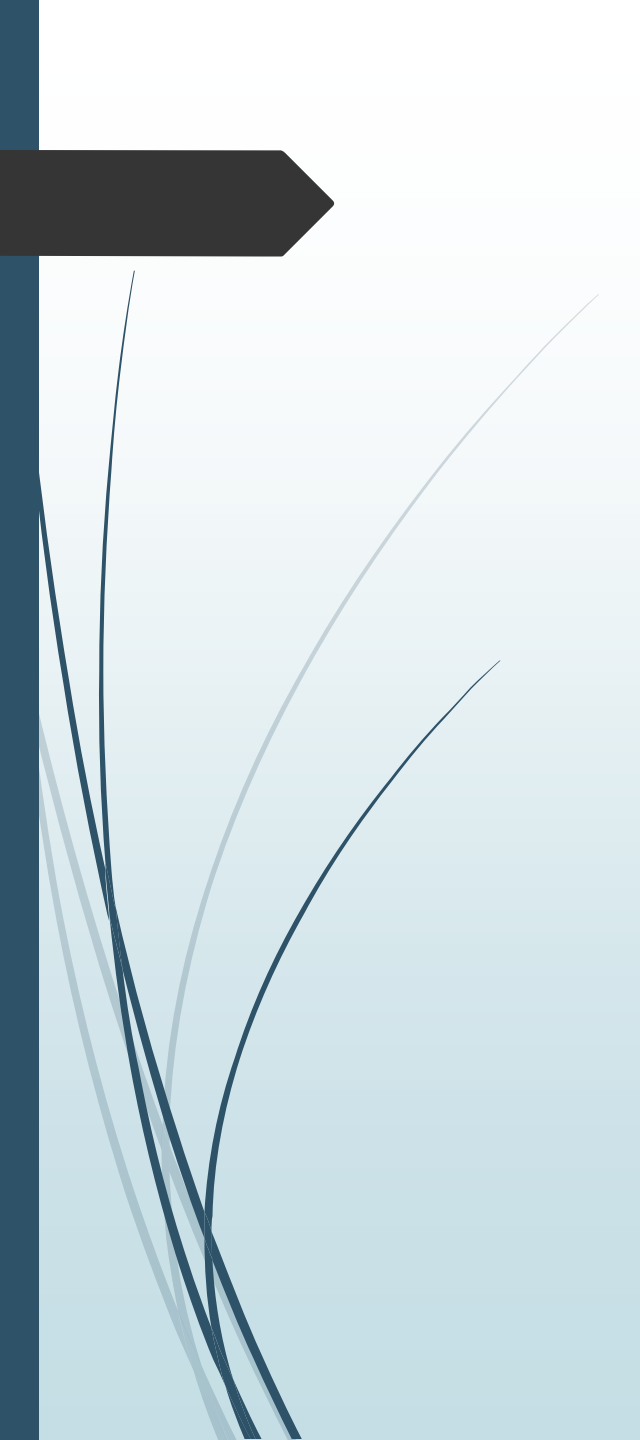

Phylogeny and Ontogeny of Sleep, Elsevier, 2009
JA Lesku, D Martinez-Gonzalez, and NC Rattenborg.

Ką šiandien sužinojome?

- Smegenų ląstelės neuronai kalbasi elektrine kalba, kurios galime "klausytis"
- Lėtas ir greitas miegas
- Miego metu nauji prisiminimai išrūšiuojami ir išsaugojami ilgam laikui
- Miego metu smegenys išvalomos nuo biologinių šiukšlių
- Sapnuose galime pabusti
- Kai kurie gyvūnai gali miegoti puse smegenų

Ačiū už dėmesį! Klausimai? 😊

Miego "higiiena"

Fizinis aktyvumas

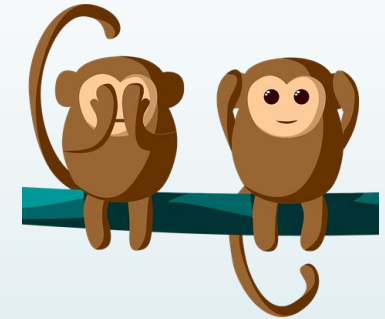
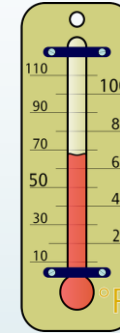
Šviesa ryte

Tamsa

Vėsu, tamsu, tylu

Trumpi popiečio miegeliai

Miegoti/keltis
tuo pat laiku

Jei neužmiegi > 30
min lipk iš lovos

Lova tik miegui Vakaras ramybei

